

# Pred setvijo navadne (industrijske) konoplje

*Pridelavo svetujemo kmetom, ki sprejemajo njeno ekstenzivno pridelavo z nižjimi pridelki, znajo ovrednotiti njen velik doprinos k varovanju kmetijskih virov, hkrati pa imajo načrt, kako bodo pridelke prodali.*

Konoplja je vsestransko uporabna rastlina. Uporabljamo jo v prehrani ljudi in živali, v tekstilni, kozmetični, papirni industriji, gradbeništvu in kot biogorivo. Konoplja vsebuje preko 70 znanih kanabinoidov, ki so v »zeleni lekarni« vedno bolj prepoznani kot podpora našemu endokanabinoidnemu sistemu. Čeprav je konoplja pomembna predivnica, je zaradi vsebnosti THC in širjenja narkomanije njena pridelava pod posebnim nadzorom. Za njeno pridelavo se odločajo tisti, ki želijo na trgu ponuditi posebno hrano in izdelke. Samo navdušenje nad konopljo ni dovolj za uspešno pridelovanje. Pridelovalci morajo dobro poznati lastnosti rastline in posebnosti posameznih sort.

## Kdaj in kam sejemo

Tla pred setvijo dobro pripravimo in izvedemo temeljno gnojenje. Konopljo sejemo od prve polovice aprila do sre-

dine junija. Kadar pridelujemo konopljo za seme oziroma olje, jo sejemo redkeje, za vlakna pa gosteje. V poljskih preskušanjih v okviru projekta EIP Konoplja gostota setve (poraba semena 20 oziroma 40 kg semena/ha) ni pokazala bistvenega vpliva na količino pridelka. Na samo porabo semena vpliva tudi debelina zrna pri posameznih sortah, največkrat pa se priporoča od 20 do 30 kg semena/ha. Sejemo jo lahko z žitno sejalnico na medvrstno razdaljo 12,5–15 cm, razdaljo v vrsti 5–10 cm, na globino setve 3 cm. Redkejša setva lahko izvedemo tudi s koruzno sejalnico na medvrstno razdaljo 50–70 cm in razdaljo v vrsti 20–30 cm.

Konopljo v Sloveniji lahko pridelujemo na strnjeni površini, ki ni manjša od 0,1 ha, pri ekoloških pridelovalcih pa je pridelava možna na površini, večji od 0,01 ha (100 m<sup>2</sup>). Konopljo lahko pridelujemo za namen pridelave seme-

na za nadaljnje razmnoževanje, proizvodnjo hrane in pijač, pridobivanje substanc za kozmetične namene, pridelavo vlaken, krmo za živali in druge industrijske namene. Sejati je dovoljeno le sorte, ki so našteje v Skupnem katalogu sort poljščin (evropska sortna lista), objavljenem vsako leto v Uradnem listu Evropske unije ter na spletni strani Uprave Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR). Z letošnjo spremembo Pravilnika o pogojih za pridobitev dovoljenja za gojenje konoplje in maka posevek ne bo smel presegati 0,3 odstotka THC v odvzetem vzorcu cvetov konoplje. **Setev je letos treba pri-**

**javiti na MKGP do 1. julija** s predpisano vlogo za pridobitev dovoljenja, kateri moramo priložiti uradne etikete z embalaže semena.

## Uporabnost

V primeru ugodnih vremenskih razmer imamo zelo hitro vegetativno rast in cvetenje, ki nastopi s krajšanjem dneva (po 21. juniju). Semena dozori v 100–150 dneh. Mlada konoplja je odlična za čaj, cvetoča pa za izdelavo eteričnih olj in pašo čebel v obliki cvetnega prahu za moških rastlin. Tudi stebela mlade konoplje so zelo uporabna za izdelavo različnih izdelkov. Spravilo konoplje za seme, kar je najbolj kritična točka v pridelavi, pa se

*Konoplja prinaša številne okoljske koristi. Od konca leta 2020 poteka v okviru ukrepa Sodelovanje iz Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 projekt EIP Vloga industrijske konoplje pri prilagajanju podnebnim spremembam ter varovanju virov v kmetijstvu, v katerem pod vodstvom KGZS - Zavoda Maribor sodelujejo še štirje kmetijsko-gozdarski zavodi, KGZS, pet pridelovalcev konoplje in Zadruga Konopko. Cilj projekta je združiti že obstoječa znanja in rezultate znanstvenih in svetovalnih ustanov s področja pridelave in rabe konoplje ter jih v čim večjem obsegu prenesti v prakso, do slovenskih zainteresiranih pridelovalcev konoplje.*



**Hektar konoplje iz ozračja odstrani od 9 do 15 ton CO<sub>2</sub>, kar je podobno količini, ki jo odstrani mlad gozd, vendar je za rast konoplje potrebnih le pet mesecev. (Foto: Mateja Strgulec)**

izvaja običajno v septembru. Konoplja popestri kolobarju in ohranja biodiverzitetu v prostoru, saj v pridelavi običajno ni rabe fitofarmaceutskih sredstev in ob pogoju, da je vreme naklonjeno ter izvedemo zmerno gnojenje, lahko pričakujemo pridelke semen v višini 1–2 toni na hektar (do 35 odstotkov olja v seme-

nu), do 5–10 t suhih stebel ter cvetove. Konoplja v kolobarju pozitivno vpliva na zmanjšanje zapleveljenosti, slabo pa prenaša ostanke herbicidov od predhodnih kultur v kolobarju.

» **TONČKA JESENKO, KGZS, IN MATEJA STRGULEC KGZS - ZAVOD NOVO MESTO**

## Varujmo opráševalce!

Javnost je zelo dovzetna za varovanje okolja in ohranjanje pestrosti rastlinskega in živalskega sveta. Pomemben del te pestrosti so tudi kmetijske rastline. Te pa so podvržene napadom bolezni in škodljivcev, lahko v taki meri, da ogrozijo pridelek, s tem pa tudi ekonomski položaj pridelovalca.



Če se lahko ljubitelji poslužujejo t. i. biotičnih ukrepov (pobiranje škodljivcev – npr. koloradskega hrošča ali odstranjevanja bolnih delov rastlin), je to pri večji kmetijski pridelavi bistveno težje. Takrat je treba uporabiti fitofarmaceutska sredstva (FFS). Pa ne samo kmetje, tudi vrtičkarji posegajo po njih.

Kakorkoli, FFS imajo, kot vsaka 'zdravila', neželene stranske učinke. Zato jih je treba uporabiti v skladu z navodili, saj nepravilna uporaba lahko predstavlja nevarnost za okolje. Lastna zaščita, brezhlebnost škropilnica, temeljito izpraznjena in oprana embalaža so samoumevne. Nikoli se ne sme škropiti v vetrovnem vremenu. Posebno skrb p treba nameniti čebelarjem in drugim opráševalcem. Njim nevarna sredstva imajo napis »nevarno za čebele« in poseben grafični znak. Pred uporabo teh sredstev obvezno pokosite podrast (najbolje čim bolj pozno zvečer, ko na podrast ni več opráševalcev), škropljenje pa opravimo zgodaj zjutraj, pozno zvečer ali najbolje ponoči. Če boste prisiljeni uporabiti za čebele nevarna sredstva, obvestite bližnje čebelarje.

Pred petnajstimi leti so Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Čebelarstva zveza Slovenije začele intenzivno osveščati javnost o pravilni rabi FFS. Zaradi dobrega sodelovanja je bil zadnji večji pomor čebel zaradi napačne rabe sredstev za varstvo rastlin pred 12 leti.

Marjan Papež

